

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e. V.

684 Hüttenfeld über Lampertheim

Schloß Rennhof - Telefon 22

Nr.12 (73) 1964 m. gruodžio mėn. 21 d.

212

Šis leidinys leidžiamas rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

K A L Ė D I N Ė S M I N T Y S ...

Neapvaldoma laiko srovė galingai veržiasi tolyn. Ji nešasi gyvenimą su visais apsireiškimais ir įvykiais, ji traukia su savim ir mus. Toje laiko tekmeje išskyla pavojų, grėsmingų momentų, bet išneria ir paguodą nešančių, viltį žadinančių salų, kurios sukelia džiaugsmo bei dvasinio atsigavimo.

Kiekvienais metais Kalėdų šventės su mistišku Kūčių vakaru atneša mums tam tikros sielos paguodos, dvasinės šilumos, jaukios ramybės. Švenčių proga vieni kitus sveikiname, reiškiamo geriausius linkėjimus ir ta švenčių nuotaika vieni kitus sušildome, pakeliame, pradžiuginame. Kalėdų šventės bent trumpam laikui suburia visus šeimos narius prie vieno židinio, vienas kitam atleidžia - išnykta nesusipratimai, atgaivina tarpusavio vidinius ryšius, atgimsta vėsa praeitis ir susitelkia visa viename palaimingame pergyvenime. Todėl Kalėdos yra šeimos šventė, šeimos vienybės simbolis.

Šventasis Kalėdų vakaras mums primena, kad ne mes vieni, ne kuri viena šeima susiburia. Tas vakaras sutelkia visus mūsų tautos vaikus: Sibiro lūšnelėj, tėvynės varganoj pastogėj, tremties namuose, ar kur jie bebūtų. Tada pajuntame, kad, būdami išblaškyti po visus pasaulio kampus, visi sudarome vieną didelę lietuvišką šeimą: siejamą tėvų žemės dvasios, siejamą to paties amžiais sukurto palikimo - religinių ir tautinių tradicijų, tėvų ir protėvių kalbos, savos istorijos ir kultūros. Ir pagauna mus šventa netik šeimos, bet ir tautinio ryšio nuotaika. Taip pajuntame esą atžalos to kamieno, kuris savo šaknis sulėidęs Lietuvos žemėje. Tada šventasis Kalėdų vakaras ir pačios šventės tampa mūsų tautinio solidarumo išpažinimo dienos, kurios jungė ištiesas kartas prieš mus, ir kurios riša ir riš mus bei po mūsų ateisiančias kartas... Tuo būdu, netik tautinės, bet ir religinės šventės mus telkia ir suburia, ugdo ir stiprina mūsų tautinę sąmonę bei stiprina iš jos kylančią bendruomenės sąmonę ir taip tiesia mūsų kelius į ateitį.

Tad Kalėdų šventės tegaiivina mūsų šeimas gražios ir nesutraukomos meilės bei tautinio gyvastingumo ryšiais, kurie pažadintų gilią ištikimybę visam tam kas yra lietuviška, sava ir brangu!

Kalėdų šventės tesutvirtina mūsų bendruomeninę sąmonę ir stipriau sutelkia mus į organizuotus bendruomenės vienetus, kad, bendruomenės darbo nevengtume, o bendrai dirbdami, vis ugdytume stipresnę tauti-

nę sąmonę ir lietuvių meilę lietuviui!

Kalėdų šventės tesuriša visus lietuvius - čia ir ten - nesutraukomais tautinės vienybės ryšiais!

Visiems Vokietijos Lietuviams džiugių bei prasmingų šv. Kalėdų naujas viltis nešančių 1965 Metų!

PLB Vokietijos Krašto Valdyba

Iš Kr. Valdybos veiklos

PLB V-jos Kr. V-bos vicepirmininkas kun. Br. Liubinas ir jos reikalų vedėjas A. Mariūnas gruodžio 1 lankėsi Pabėgėlių Reikalų Ministerijoje Bonnoje, kur buvo priimti vyriausybės direktoriaus M. Lüder ir valdininko C. Schaar. Buvo tartasi dėl vyriausybės rėmimo Vasario 16 Gimnazijos ir Lietuvių Bendruomenės 1965 metais.

Tie patys Kr. Valdybos nariai gruodžio 9 lankėsi Š. Badeno Vyriausybės Prezidiume Karlsruheje ir Baden-Württembergo Vidaus Reikalų Ministerijoje Stuttgarte. Karlsruheje buvo priimti vyriausybės direktoriaus Mock, o Stuttgarte ministerijos patarėjo dr. Maurer, vyr. vyriausybės tarėjo Venzke ir valdininko Steinmeyer. Buvo tartasi dėl kai kurių Kr. Valdybos kultūrinių projektų finansavimo dar šiais 1964 metais, dėl paramos 1965 m. ir dėl naujųjų rūmų šventinimo iškilnių.

Ir Bonnoje, ir Karlsruheje, ir Stuttgarte gerai suprantami lietuvių reikalai ir rodoma lietuviams didelio palankumo.

Bendruomenės kultūrinė, ūkinė ir finansinė būklė

Likusieji Vokietijoje lietuviai daugumoje yra nedarbingi dėl senatvės, ligos ar dėl karo išdavų negalį išvykti į kitus kraštus. Nuo 1956 metų yra daug lietuvių atvykusių į Vokietiją. Šitie lietuviai, nemokėdami vokiečių kalbos, sunkiai gauna geresnį, pagal savo specialybę darbą. Toji grupė lietuvių yra 1941 metais, kaip Lietuvos vokiečiai, atvykę į Vokietiją ir, vokiečiams užėmus Lietuvą, jie vėl grįžo atgal. Rusams artėjant vėl prie Lietuvos ribų, Lietuvos vokiečiai traukėsi atgal į Vokietiją, bet buvo rusų pavyti ir vėl buvo priversti grįžti atgal į Lietuvą. 1956 metais, Vokietijos ir Sovietų Sąjungos valdžioms susitarus, šiai Lietuvos gyventojų kategorijai buvo leista išvykti į Vokietiją. Tokiu būdu Vokietijon atvyko daug lietuvių, kurie buvo apsivedę su Lietuvos vokiečiais ar vokiečiams. Tie, vėliau grįžę lietuviai, ūkiniu žvilgsniu daug geriau įsikūrė, negu čia jau nuo seniau gyvenantieji. Prie šitų reikia priskaityti ir tuos Lietuvos vokiečius, kurie 1941 metais atvyko į Vokietiją, bet dėl įvairių suvaržymų iš Vokietijos valdžios pusės negalėjo atgal į Lietuvą grįžti. Lietuviškumo žvilgsniu pirmoji kategorija moka vos keleta žodžių vokiškai ir jie šeimoje kalba tik lietuviškai. Antroji kategorija, likusi Vokietijoje, noroms nenoroms pradėjo vokiečiams ir yra šeimų, kurios netik lietuviškai nekalba, bet net save laiko tikrais vokiečiais. Nors dauguma vokiečių kalbą tik Vokietijoje išmoko, dabar yra nutraukę visokeriopą ryšį su lietuviais. Veikiant Balfo šalpai, dar vienas kitas dėl šalpos jungdavosi į bendruomenę, bet paskutiniu laiku jų jau lietuvių tarpe nesuras.

Vokietijos valdžia nėra linkusi vienokiu ar kitokiu būdu iš šių dviejų lietuvių kategorijų padaryti vokiečius. Priešingai, yra duo-

3
damos pašalpos iš valdžios kasos, kad likusieji Vokietijoje lietuviai, nežiūrint yra jie Vokietijos piliečiai ar ne, bet, jei jie laiko save lietuviais, galėtų lietuviškoje aplinkoje tam tikromis progomis pabuvoti, pasiklaudyti lietuviškų dainų, pasižiūrėti tautinių šokių. Iš tų duodamų lėšų tokie pabūviai ar minėjimai ruošiami kelis kart per metus. Lietuvių papročiams puoselėti, kultūriniam parengimams, minėjimams ir kitiems lietuviybės išlaikymo tikslams kasmet per Vokietijos Krašto bendruomenę skiriamos lėšos. Šias lėšas bendruomenė naudoja vargo mokykloms išlaikyti, atlyginant bent šiek tiek mokytojams už jų gana sunkų darbą. Kad vaikučiai noriau vyktų į vargo mokyklą, duodama jiems užkandžiai ir apmokamos kelionės išlaidos. Tokias mokyklas lanko apie 200 lietuviukų. Dauguma jų yra mišrių šeimų vaikai, lanką vokiečių pradžios mokyklas ir nei žodžio nemoką lietuviškai. Vargio mokyklose, jų mokytojų didelėmis pastangomis, šitie vaikučiai išmoksta lietuvių kalbą, susipažįsta su jų tėvų Tėvyne ir tuo būdu nedingsta lietuvių tautai. Jei tik tėvai nori ir, jei vargo mokyklos mokiniai yra pajėgūs siekti aukštesnio mokslo, jie gali lankyti Vasario 16 Gimnaziją. Šioje lietuvių gimnazijoje mokslas yra nemokamas, bet pasiturintieji tėvai moka už vaikų išlaikymą bendrabutyje DM 25,- ir DM 5,- už baltinių skalbimą per mėnesį. Tėvai, kurie nepajėgia ir šio menko mokesčio sumokėti, yra nuo jo mokėjimo atleidžiami.

Vokietijos valdžia gimnazijos išlaikymui duoda du trečdalius visų išlaidų. Likusius padengia pasaulyje gyvenantieji lietuviai savo gausiomis aukomis. Kad mokiniai ir mokytojai nevargtų senuose barakuose, Vokietijos valdžiai ir pasaulio lietuviams padedant, yra baigiami statyti gražūs klsių rūmai.

Vokietijos valdžia žino kurių kategorijų lietuvių yra Vokietijoje, bet ji nededa pastangų užgniaužti lietuviškumą, užmigdyti lietuvių kultūrinį veikimą, neduoti ne tik lėšų, bet ir neleisti lietuviškų mokyklų, kad ilgainiui lietuviai suvokietėtų. Priešingai, jau kaip anksčiau pasakyta, lietuvių išlikimas lietuviomis Vokietijos valdžiai rūpi. Rūpi ne todėl, kad kada nors tie lietuviai galės grįžti atgal į Tėvynę ir nebus našta vokiečių ūkiui, bet rūpi todėl, kad šie lietuviai nežūtų lietuvių tautai, o liktų lietuvių tautos garbingais nariais. Tam yra bendruomenė, tam yra mokyklos, tam yra šokių grupės ir chorai, kad nežūtume tremtyje.

Kai kultūrinio žvilgsniu bendruomenės vadovybė deda daug pastangų, ūkiniu žvilgsniu nėra pajėgi veiksmingai padėti varge atsidūrusiems tautiečiams. Kaip jau anksčiau pasakyta, turtingų ir gerą uždarbį gaunančių lietuvių yra mažai. Nekilnojamo turto turi tik keli tautiečiai ir tai tik sau namelius, kad nereiktų gyventi po svetimu stogu. Prekybininkų tėra tik vienas ar kitas ir tai nepastovioje prekyboje. Specialistų, kurie galėtų pilnai įsijungti į Vokietijos darbo rinką, yra tik jaunoji karta. Senesnės kartos lietuviams mokslininkams, ir daug pastangų padėjus, nepavyko atitinkamos darbo vietos gauti vietinėse įstaigose. Yra du profesoriai lietuviai, kurie dėsto universitetuose. Jaunosios kartos akademikai, baigę Vokietijos universitetus, mielai priimami. Gydytojai - ligoninėse, chemikai - fabrikuose, inžinieriai - statybos įmonėse gauna gerai apmokamą darbą. Jų tarpe yra gana didelis skaičius iš baigusių Vasario 16 Gimnaziją. Prie kultūrininkų reikia priskaityti ir likusius Vokietijoje kunigus. Katalikų kunigams popiežiaus paskyrimu vadovauja Tėvas Bernatonis. Evangelikų kunigams vadovauja Keleris. Likusieji Vokietijoje kunigai užsiima ne vien pastoracijos darbu, bet jie labai veikliai dirba ir bendruomeninį bei kultūrinį darbą. Trys iš jų yra Vasario 16 Gimnazijos mokytojai, jų tarpe vienas direktoriaus pareigose. Trys yra Krašto Valdybos įgaliotiniai prie kraštų vyriausybių. Keturi yra Krašto Tarybos ir vienas iš jų Krašto Valdybos narys. Negalima nepaminėti vieno iš jų jauniausio kunigo,

kuris yra baigęs Vasario 16 Gimnaziją ir dabar yra kancleriu Sielovadoje ir vokiečių pradžios mokyklos mokytoju prie Dieburgo. Tai yra visuomenininkai, kuriems lietuviybės išlaikymas yra pats svarbiausias uždavinys. Jei šitas didelis kultūrininkų būrys į lietuviybės išlaikymo darbą nekreiptų dėmesio ir numotų ranka, mūsų bendruomenė turėtų nepakeliamą dvasinių nuostolių. Bet nei vienas iš jų dar nepavargo, nei vienas iš jų nėra abejingas šiam darbui, nors kartais neatsakingų bendruomenės narių daromi jiems priekaištai, kurių jie tikrai nėra užsitarnavę. Vietoje šito jiems priklausytų tik pagarba ir padėka.

Šalia dvasininkų yra visa eilė akademikų, kurie labai noriai padeda bendruomenės vadovybei įvairiose šakose nešti tą sunkią bendruomenės vieningumo, susiklausymo ir organizuotumo našą. Daug prie šito darbo prisideda apylinkių pirmininkai, artimiausiai esantieji prie apylinkės narių. Daugelio apylinkių vadovybės nenuilstamai rūpinasi kultūriniais reikalais savoje apylinkėje. Vasario 16, Tautos šventės, Kariuomenės įsikūrimo ir Lietuvos užgrobimo minėjimais jie prisideda prie to šauksmo pasauliui, kad lietuvių tauta yra gėva, kad ji nori būti laisva, kad siekia laisvės ir tiki, kad ateis diena, kai Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma.

Visi šitie kultūrininkai už savo didelį darbą negauna jokio atlyginimo. Bet yra kultūrinių įrengimų, kurie reikalauja išlaidų, nes be jų tas įrengimų išlaikymas neįmanomas. Tai yra vargo mokyklos ir Vasario 16 Gimnazija. Šiems tikslams Vokietijos valdžia skiria tiek lėšų, kad su pasaulio lietuvių aukomis jos gali išsilaikyti. Bendruomenės narių įnašai šiek tiek padeda šių įstaigų administracijos išlaidas padengti. Dabartinės bendruomenės vadovybės pastangomis gaunamos iš Vokietijos įstaigų pašalpos tiek padidėjo, kad yra daug vilčių sekančių metų sąmatą suvesti be nedatekliaus. Tai būtų pirmi sąmatiniai bendruomenės metai, kai pajamos išlygina išlaidas. Be to dabartinės paramos yra užtikrintos, nes pasaulio lietuviai jau eilę metų be didelių sunkumų suaukojo virš DM 120.000. Metinės išlaidos siekia apie DM 360.000. Vokietijos valdžios įstaigos pažadėjo 1965 metams DM 215,000,- taigi būtų nedateklus DM. 25.000. Tiek per metus įplaukia solidarumo įnašų, tėvų įmokėjimai už bendrabutį ir kitos menkos pajamos. Nuo dabar, jei pasaulio lietuviai ir toliau pajėgs DM 120.000 per metus suaukoti, bendruomenės vadovybė gali sudaryti realius planus bendruomenės ir lietuviybės pamatams stiprinti.

Vokiečių valdžios įstaigos duoda lėšas, nurodydami kuriems reikams tas lėšas galima naudoti. Tas lėšų naudojimas yra vokiečių pareigonių tikrinamas ir jų kitiems tikslams panaudoti negalima. Pasisaigus sąmatiniams metams, už duotas lėšas reikia atsiskaityti. Reikalaujama, kad prie duotų jų paramų vienas trečdalis būtų pridėta savų išteklių. 1965 metų atsiskaitymui tikrai bus reikalinga, kad pasaulio lietuviai būtų paaukoję DM 120.000. Prie atsiskaitymų reikia pridėti apmokėtas sąskaitas. Ir viską labai kruopščiai paruošus, vieną ar du kartus apyskaitą gražina, prašydami paaiškinimų ar išmokėjimų patvirtinimo. Be vokiečių įstaigų atsiskaitymą tikrina ir bendruomenės tikrinimo komisija. Bendruomenės vadovybės sudarytą metinę apyskaitą, patikrinus tikrinimo komisijai, ją priima, jei reikia su pataisomis, vyriausias bendruomenės vėksnys - Krašto Taryba.

Taigi trumpais bruožais būtų mūsų bendruomenės kultūrinė, ūkinė ir finansinė būklė.

Kaip jau minėta, nuo dabar toji būklė gali būti pastovesnė, nes pajamų šaltiniai yra pastovūs. Tokiai padėčiai esant, yra daug vilčių, kad mūsų bendruomenė pradės iš apsnūdimo busti ir vėl klestės kaip buvo jos įsikūrimo pradžioje. Mūsų bendruomenės šviesuomenė dar di-

desniu pasiryžimu įsijungs į bendruomeninį darbą, dės visas pastangas ir jėgas suburti į bendruomeninius vienetus išsisklaidžiusius narius, gražins į lietuviškumo kelią nuo jo nukrypusius narius ir tuo sutvirtins bendruomenės gyvavimo pamatus. Tuo reikia tikėti, nes jėgos ir lašos ateičiai yra užtikrintos.

Tad į darbą broliai vyrs į vyrą!

A. Mariūnas

IŠ APYLINKIŲ

Bad Zwischenahn Šių metų lapkričio mėn. 22 d. Čia įvyko dvigubas minėjimas, t. y. Kariuomenės šventės ir rašytojo K. Donelaičio. Minėjimas prasidėjo 11,30 pamaldomis Katalikų bažnyčioje, kur pamaldas atlaikė ir dienai pritaikintą pamokslą pasakė kun. Girčius. Tuoju po pamaldų, erdvioje "Zur Weise Taube" restorano salėje įvyko bendri pietūs. Po pietų apylinkės pirmininkas P. Kazirskis atidarė minėjimą. Susirinkusius pasveikino šios apylinkės Ramovėnų seniūnijos seniūnas T. Gružas, po ko Požėla skaitė paskaitą apie buvusios mūsų Kariuomenės kūrimasi, atliktus žygius ir jos reikšmę tautai. Aktorius Gedvila padeklamavo dienai pritaikintus eilėraščius. Majoras Černius paskaitė savo atsiminimus iš Nepriklausomybės kovų. Pagerbti minėjime dalyvavę savanoriai kūrėjai, sugiedotas Tautos Himnas.

Po trumpos pertraukos sekė rašytojo K. Donelaičio minėjimas. Paskaitą skaitė kun. V. Šarka. Po paskaitos vargo mokyklos mergaitės, pasipuošusios tautiniais rūbais, padeklamavo keletą eilėraščių, padainavo dainų ir pašoko 3 tautinius šokius. Minėjimas praėjo pakilioje nuotaikoje, ir susirinkusieji nenoriai skirstėsi. Buvo po keletą atvykę iš Hamburgo, Bremeno, Osnabrūko ir Wildeshauseno. Minėjimą dalinai finansavo Pabėgėlių Ministerija.

Šių metų lapkričio mėn. 1 d. buvo prisiminti mūsų mirusieji. Tą dieną atvykęs kun. P. Girčius atlaikė pamaldas pasakydamas tai dienai pritaikintą pamokslą. Po pietų buvo aplankytos Bad Zwischenahn kapinės, kur, vadovaujant kun. Girčiui, pasimelsta ir ant čia palaidotų lietuvių kapų uždegtos žvakutės. Tenka padėka šios apylinkės nariui p. V. Federavičiui už Oldenburgo kapinėse palaidotų lietuvių kapų aptvarkymą, kurie taip labai buvo apleisti.

Š. m. rugpiūčio mėn. 13 d. mirė šios apylinkės narys Litvaitis Juozas, gimęs Marijampolėje 14.5.1908 m., Palaidotas Bad Zwischenahn bendroje kapinėse.

Bitburg. Elenos ir Liongino Špokų šeimoje gruodžio 14 gimė sūnus, kuriam duotas vardas Marius-Julius. Tai ketvirtoji Špokų šeimos atžala.

Bremen. Bremeno LB apylinkėje išrinkta nauja valdyba, kurios pirmininku yra Br. Skrodys, sekretorium L. Patersonienė ir kasininku P. Bieliauskas.

Vargo mokykloje mokytojauja J. Skrodienė.

Hamburg. Hamburgo Apylinkės lietuviai Lietuvos Kariuomenės šventę paminėti susirinko š. m. lapkričio 21 d. Minėjimą atidarė apylinkės valdybos pirmininkas stud. Jaunutis Klimaitis, sveikindamas skaitlingai susirinkusius lietuvius, apibūdindamas šventės prasmę ir pakvies-

damas maj. Černių pagrindinei šventės paskaitai.

Savanoris-kūrėjas maj. Černius savo paskaitą daugiausia susiejo su prisiminimais iš Lietuvos Nepriklausomybės kovų su lenkais ir bolševikais. Jo prisiminimai, kurie parodė narsą, ištvėrę ir didelį pasiryžimą tų laikų Lietuvos kariuomenės patraukė susirinkusiųjų didžiausią dėmesį. Buvo pageidaujama, kad maj. Černius savo prisiminimus apie kovas už Lietuvos Nepriklausomybę paruoštų spaudai.

Ugningą žodį į susirinkusius tarė Krašto Tarybos narys kun. V. Šarka. Jis kvietė visus lietuvius vieningai dalyvauti darbe už Lietuvos laisvę, parodyti daugiau vieningumo, skaityti ir remti lietuvišką spaudą. Plačiai nusakė savos-tautinės kariuomenės reikšmę. Negalint dabartiniu laiku tokiai kariuomenei egzistuoti, kvietė visus lietuvius užsienyje būti kareiviais be uniformų ir tęsti kovą, kurią anais laikais pradėjo savanoriai-kariai.

Tylos minute buvo pagerbti kariai ir kiti tautiečiai žuvusieji už Lietuvos laisvę.

Po iškilmingos minėjimo dalies, sekė dainos ir šokiai prie įmantraus orkestro garsų. Šventės dalyviai atnaujino ir sustiprino pažintis, nes gyvendami plačiai išsklaidyti dideliame Hamburgo mieste bei jo apylinkėse ne dažnai susitinka.

Kaiserslautern.

Solistės A. Stempužienės koncertas. Lapkričio 28 vietinės LB apylinkės valdybos ir 8593 LS lietuvių kuopos vado pastangomis Benderio svetainės salėje buvo suruoštas iš JAV-bių atvykusios solistės Aldonos Stempužienės dainų koncertas, pianinu palydint muzikai Dariui Lapinskiui. Iškilioji dainininkė pirmoje dalyje išpildė Glück, Che faro senza Euridice "Orfeo"; Caccini, Amarilli; Durante, Danza, danza fanciulla; Kačanausko, Sielvartas; Sasnausko, Užmigo žemė; Račiūno, Už stalo sėdau ir Verdi, O don fatale "Don Carlo". Po pertraukos dainavo pianinu palydinčiojo muziko Dariaus Lapinsko, Serenada; Gruodžio, Alyvos; Banaičio, Gieda gaideliai ir Už balto stalo ir pabaigai Jakubėno, Plaukia antelė ir Piemenų raliavimas. Koncerto pradžioje menininkus ir visus svečius pasveikino apylinkės valdybos pirmininkė Veronika Grovienė, o menininkus publikai pristatė kapelionas kun. Br. Liubinas. Pabaigoje menininkams padėkojo 8593 LS lietuvių kuopos vadas kpt. Juozas Venckus. Po koncerto susirinkusieji pasilinksmino prie vaisių stalo ir šokių muzikos.

Mirė Vladas Vitkauskas. Gruodžio 10 Heidelberge mirė 8850 LS latvių kuopos narys Vladas Vitkauskas. Palaidotas Kaiserslauterno kapinėse gruodžio 14. Laidojimo apeigas atliko kapelionas kun. Br. Liubinas. Velionis buvo gimęs Alytuje, 1904 balandžio 1. Po antrojo pasaulinio karo visą laiką gyveno Vokietijoje ir daugiausia dirbo lietuvių LS kuopose Darmstadte ir Miesau. Latvių kuopoje išbuvo pastaruosius ketverius metus.

8593 LS kuopos aukos lietuviškiems reikalams 1964 metais.

8593 LS lietuvių kuopos nariai, kuriai vadovauja kpt. Juozas Venckus (LB krašto tarybos ir garbės teismo narys) šių metų bėgyje kuopoje veikiančio gimnazijai remti būrelio rėmuose paaukojo Vasario 16 Gimnazijos išlaikymui DM 960,-. Gimnazijos statybai kuopos nariai paaukojo DM 800 ir Kalėdų eglutei DM 200. Be to, Vokietijoje esantiems lietuviams ligoniams paaukojo DM 600,-. Kuopos nariai priklausę LB ir reguliariai moka solidarumo mokestį.

Bendras Naujų Metų Sutikimas. 8593 LS lietuvių kuopa ir vietos LB apylinkė rengia bendrą Naujų 1965 Metų sutikimą kuopos svetainėje.

München.

Kr.Valdybos Pirmininkas ZAF Posėdyje. Š.m.gruodžio mėn.7 d.14 val., viešbučio RAAB posėdžių posėdžių salėje, Munchene, įvyko Centrinės Užsieniečių Pabėgėlių Vakarų Vokietijoje (Zentralverband Ausländischer Flüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland e.V.-sutrumpintai ZAF) organizacijos nepaprastas visuotinas narių susirinkimas.Lietuvių Bendruomenę jame atstovavo krašto valdybos pirmininkas kun.dr.J.Aviža ir teisinis patarėjas dipl.teis.J.Kairys.Posėdžio pradžioje vyko formaliniai ir įprasti darbotvarkės punktai, po kurių sekė vadovaujamųjų organų pranešimai.Atvykus Bavarijos Darbo ir Socialinių Reikalų Ministerijos augšties pareigūnams, atskirų bendruomenių atstovai padarė pranešimus.Kun.dr.J.Aviža lietuvių bendruomenės vardu padarė trumpą pranešimą,ypač pabrėždamas Bavarijos valdžios labai ribotą ir visai nepakankamą paramą kultūrinei tautinei veiklai.Po tautybių atstovų pranešimų sekė bendros diskusijos,kurių metu Bavarijos valdžios atstovai užtikrino savo valdžios gerus norus ir pastangas visomis galimomis priemonėmis remti tautybių kultūrinę veiklą,kartu pažymėdami valdžios turimus labai kuklius išteklius.Jie taip pat pažadėjo Bavarijos valdžios paramą Bonnoje,kur ruošiamas specialus įstatymas tvarkyti pabėgėlių teisinę padėtį.Valdžios atstovams išvykus,sekė organizacinių klausimų,rentų,atlyginimo(Entschädigung)reikalų svarstymas.Nutarėta,kad organizacijos vadovybė darys žygių pas Vakarų Vokietijos Kanclerį,idant pabėgėlių teisinį statusą liečiąs įstatymas respektuotų pabėgėlių esamą situaciją.Ta proga kalbės ir dėl palankesnio pabėgėliams(ypač iš Pabaltijo kraštų)rentų klausimo išsprendimo bei kitais pabėgėlius liečiančiais klausimais.Susirinkimas taip pat nutarė prie Bavarijos valdžios sudaryti savo atstovybę,kuri rūpinsis sėkmingesniu ir sklandesniu pabėgėlių reikalų atstovavimu.Iš 20 pabėgėlių organizacijų atstovų posėdyje dalyvavo 14 tautybių atstovai.

Nauja Apylinkės Valdyba. Išsikėlus iš Muncheno kun.J.Tautkevičiui ir susirgus J.Vyšniauskui,trečioji Valdybos narė O.Barasienė sušaukė kiek ankščiau,metams nepasibaigus,visuotinį susirinkimą gruodžio 6 d.,kuriame išrinkta nauja Valdyba pasiskirstė pareigomis taip:pirm.A.Brakauskas,sekret.R.Hermanas,ižd.inž.E.Skeberdis.Bibliotekos vedėju pasiliko toliau J.Gelažnikas.

Ateitininkų subuvimas. Po ilgesnio laiko,gruodžio 12 d.jaukiuose "Haus der Begegnung" patalpose vėl susitiko Muncheno sendraugiai, studentai ir moksleiviai ateitininkai.Stud.I.Suokaitė darė pranešimą apie modernųjį meną,pailiustruodama gausiai paveikslais; Stud.R.Sakalauskaitė pasidalino išpūdžiais iš kelionės Amerikoje. Dalyviai gausiai dalyvavo diskusijose.Visi pageidavo parašinti panašius susitikimus.

Muncheno Moterų Klubo pastangomis ir tarpininkavimu,vokiška Oldenburgo audykla kelių mėnesių bėgyje išaudė 32 tautinius kostiumus lietuviams Vokietijoje ir Amerikoje.

Mirė dipl.chemikas Kostas-Andrius Karuža. Š.m.lapkričio 22 mirė po sunkios ligos Kostas Andrius Karuža.Palaidotas Muncheno kapinėse, Westfriedhof,lapkričio 24.Laidojimo apeigas atliko kapelionas kun.dr.J.Aviža.Velionis buvo gimęs 1905 gruodžio 1 Kronstade.Rusijoje.

Chemijos mokslus baigė Prancūzijoje⁸. Nuo 1946 metų pabaigos gyveno Munchene. Paliko liūdinčią našlę Vandą Vilbutaitę-Karužienę ir 17 metų sūnų Kostą.

Schwetzingen

Aldonos Stempužienės koncertas. Lapkričio 27 8591 LS lietuvių kuopoje, Schwetzingene, koncertavo solistė Aldona Stempužienė, pianinu palydinti muziko Dariaus Lapinsko. Be kuopos narių, koncerte dalyvavo Lietuvių Vasario 16 Gimnazijos mokytojai ir mokiniai ir katalikų Sielovados direktorius tėv. A. Bernatoniš su savo pagelbininku kun. V. Damijonaičiu. Menininkus publikai pristatė kun. Br. Liubinas, o jiems padėjo 8591 LS lietuvių kuopos vadas kpt. Jonas Valiūnas. Dainininkė klausytojų buvo šiltai sutikta ir pabaigoje iššaukta bisui.

Kuopos įnašas Vasario 16 Gimnazijai Kalėdų eglutės proga.

Jau nuo seno 8591 LS lietuvių kuopa Kalėdoms suorganizuoja Gimnazijai aukų iš savo tarpo ir iš tose pačiose kareivinėse stovinčių amerikiečių. Šiemet Kalėdų proga 8591 LS kuopa paaukojo Gimnazijai DM 1.000,- o iš amerikiečių suorganizavo DM 700. Aukos buvo įteiktos Kalėdų eglutės iškilmių metu, gruodžio 18.

IŠ VASARIO 16 GIMNAZIJOS

Abitūros egzaminai. IX klasės mokinė Birutė Girdvainytė jau parašė baigiamųjų egzaminų rašto darbus. Vokiečių kalbos-gruodžio 7, matematikos-gruodžio 9, anglų kalbos-gruodžio 10, lotynų kalbos-gruodžio 11 ir lietuvių kalbos-gruodžio 12. Pirmoji korektūra bus atliekama Vasario 16 Gimnazijos mokytojų, iki sausio 8, antrąją korektūrą atliks Šv. Ministerijos paskirti žmonės iki sausio 29, o galutinį rašomojo pažymį nustatys patys. Šv. Ministerijos atstovai iki vasario 12. Apsakomieji egzaminai vyks po 18 vasario. Tikslų terminą nustatys Švietimo Ministerija.

Kalėdų atostogos. Vasario 16 Gimnazijoje Kalėdų atostogos prasidėjo gruodžio 19 ir baigsis sausio 7. Atostogų metu visi mokiniai išvyksta iš gimnazijos.

Ateitininkų įžodis. Gruodžio 8, Švč. Mergalės Marijos Nekalto Prasidėjimo šventėje, Vysk. M. Valančiaus Ateitininkų kuopa šventė savo tradicinę šventę ir priėmė naujus narius. Vyresniojo ateitininko įžodį davė IV kl. mokinyš Petras Nevulis, o jaunesniaisiais ateitininkais buvo priimti 9 mokiniai. Įžodį priėmė kapelionas kun. Jonas Riaubūnas. Įžodį davusiųosius sveikino katalikų Sielovados direktorius tėv. A. Bernatoniš, Gimnazijos direktorius kun. Br. Liubinas, skautų vadovas mokyt. T. Gailius ir evangelikų atstovas VIII kl. mokinyš A. Hermanas. Šventės proga paskaitą laikė dr. Jonas Grinius. Prelegentas pristatė visą eilę vyresniųjų ateitininkų, kurie savo duotąjį įžodį yra patvirtinę gyvenimo darbais, o kartais net savo gyvybės auka.

Prieškalėdinis vakaras Vasario 16 gimnazijoje.

Dešimtą kartą iš eilės Vasario 16 Gimnazijoje ruošiamas prieškalėdinis vakaras yra jau tapęs gyva ir gražia tradicija. Š. m. gruodžio 18 d. jis sutraukė tiek žmonių, kad namų kiemas buvo pilnas automo-

bilių, o gimnazijos salė sausakimša. Daugiausiai tai buvo mokinių tėvai su šeimomis, buvę gimnazijos mokiniai-studentai, lietuviškųjų kuopų vyrai ir gimnaziją remiančiųjų amerikiečių kariuomenės dalinių atstovai.

Abiejų organizacijų-rengėjų, Ateitininkų ir Evangelikų Jaunimo Rateljio, vardu svečius pasveikino Gimnazijos katalikų kapelionas kun. J. Riaubūnas.

Vaizdaus Kalėdinio susimąstymo pusvalandį šventės dalyviai išvyveno žiūrėdami kun. Br. Liubino parašyto dviejų veiksmų vaidinimo "Pirmosios Kalėdos". Jaudinosi ypač lietuviai tėvai, kurie dar neseniai atvežę į gimnaziją savo tėvų kalbos nemokančius vaikus, girdėjo juos jau scenoje kalbančius ir giedančius lietuviškai.

Vaidinimą surežisavo mokyt. E. Tamošaitienė, dekoracijas bei kostiumus paruošė dailės mokytojas insp. A. Krivickas ir I. Krivickienė.

Muzikos mokytojo K. Motgabio vadovaujamas gimnazijos choras sugiedojo penkias, o viešnia iš Amerikos solistė Aldona Stempuzienė, pianinu palydima Stuttgarto operos kapelmeisterio muz. komp. Dariaus Lapinsko, irgi pagiedojo šešias įvairių tautų kalėdines giesmes. Gimnazijos mokiniai pasirodė taip pat su savo kūrinėliais bei deklamacijomis lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis.

Kalėdines eglutes gimnazijoje dešimtą kart rengėjui mokyt. Fr. Skėriui kviečiant, eglutę drauge uždegė Lietuvių Katalikų Misijos Vokietijoje direktorius tėv. A. Bernatonis, vokiečių evangelikų klebonas Münck ir amerikiečių kariuomenės kapelionas maj. Di Benedetto. Abu pirmieji tarė kalėdinio pasveikinimo žodį, o amerikiečių vardu kalbėjo pulk. Garlock, į šventę atskridęs malūnsparniu. Be to, susirinkusius sveikino gimnazijos evangelikų kapelionas kun. J. Urdzė iš Bad Godesbergo ir vokiečių katalikų kunigas Eckstein iš Lampertheimo.

Amerikiečių dalinių atstovai ir lietuviškosios 8591 inžinerijos kuopos vadovas kpt. inž. J. Valiūnas įteikė gimnazijos direktoriui savo vyrų tarpe surinktas aukas mokyklai, viso DM 1.744,60. Raudonais kailiniais Kalėdų senis apdalinio mažuosius ir didesnius šventinėmis dovanomis. Buv. gimnazijos direktorius A. Giedraičio vardu buvo įteikta tradicinė metinė premija geriausiems lituanistikos mokiniams: Artūriui Hermanui ir Elzai Morozovaitei (VIII kl.)

Užbaigos žodį tarė gimnazijos direktorius kun. Br. Liubinas, reikšdamas viešą padėką už šiuos metus visų gėrybių galutinajam Teikėjui-Dieviui, dėkodamas visai lietuvių tautai, išugdžiusiai savyje tokį solidarumą, kuriuo dėka laikosi šioji mokykla, ir visiems rėmėjams visame pasaulyje, kaip kun. Benediktas S u g i n t a s Amerikoje, arba lietuviškųjų kuopų vyrai Vokietijoje, ypatingai kpt. Venckaus vadovaujama kuopa Kaiserslauterne ir kpt. Valiūno Schwetzingene. Lietuvių tautos padėka priklauso Vokietijos federalinei ir Baden - Württembergo krašto vyriausybei už didžiulę paramą šiam lietuviškosios kultūros židiniui. Mokytojams direktorius dėkojo už jų dvasinį pasišventimą, kurio negali atstoti auklėjimo darbe jokios vien materialinės priemonės. Nebuvo užmirštas ir tyliai bendrajai gerovei tarnaujantis techninis namų personalas.

Visi svečiai ir namiškiai buvo pakviesti bendros, jaukios vakarienės į, turbūt, paskutinį kartą, lietuviškosios gimnazijos betliejų-valgyklos ir klasių linguojantį baraką, šalia kurio, ačiū Dieviui, per šiuos metus yra jau išaugęs baigiamas įrengti naujasis gimnazijos pastatas.

Dalyvavęs gausus spaudos atstovų būrys užtikrina šio vakaro atgarsį ir platesnėje visuomenėje.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MISIJOS DIREKTORIAUS LAIŠKAS VOKIETIJOS
LIETUVIAMS KATALIKAMS 1964 m. KALĖDŲ SVENTEJE

Mieli Broliai ir Sesės Kristuje,

Prieš devyniolika šimtmečių Betliejuje gimė Kūdikis, kuris reiškė Senojo Testamento pranašysčių išsipildymą ir pradžią N. Testamento. Šis Kūdikis reiškė laiko ir pasaulio pakeitimą, Dievo Karalystės žemėje pradėjimą ir Bažnyčios įkūrimą. Didieji ir šventieji įvykiai prasidėjo varge, baimėje, ašarose ir skurde. Kraštas buvo užimtas svetimos kariuomenės. Nugalėta ir pavergta tauta, romėnų priespaudoje, tenkinosi tik tuo, kad savo gyvybę galėjo išlaikyti. Ir toje didžiausioje neviltyje, šventą tylią naktį, suskambo išganinga dangaus angelų giesmė: "Garbė Dievui aukštybėse ir ramybė geros valios žmonėms žemėje".

Anos nakties atmintis ir po 19 šimtmečių yra vis gyva, nauja ir giliai prasminga. Žmonija nepamiršta ir niekad nepamirš paslaptingos Kalėdų nakties, kuri visus žmones, skirtingo amžiaus, luomo, įvairių tautybių, skirtingų klasių, partijų ir konfesijų, suartina, nors tik ir trumpai valandėlei į vieną bendrą išgyvenimą, į vieną bendrą džiaugsmą, kuris iš Betliejaus spinduliuoja į jų širdis, atitraukia nuo kasdienybės liūdesio, nuo žemiškų reikalų ir rūpesčių, nuo įgriusios politikos ir gražina į šeimos idilišką oazę.

Visuotinis Bažnyčios susirinkimas Vatikane, trečiojoje sesijoje visu nuoširdumu svarstė Bažnyčios klausimą. Kas yra Bažnyčia? Kokį atsakymą mes galėtume duoti nekrikščioniškam pasauliui į klausimą: Krikščionys, kas jūs esate? Ko jūs siekiate?

Bažnyčią sudarome mes visi. Bažnyčia esame mes patys, visi žmonės "pakrikštyti vienoje Dvasioje, kad būtume vienas kūnas" /1 Kor. 12, 13/, kurio galva yra pats Kristus, Bažnyčios įkūrėjas. Mes visi esame mistinio Kristaus kūno, Bažnyčios nariai. "Jei ką kenčia vienas sąnarys, kenčia visi drauge sąnariai; arba jei vienas sąnarys esti garbinamas, džiaugiasi visi drauge sąnariai" rašo Sv. Povilas apaštalas. "1 Kor. 12, 26/

Koks skaudus nesusipratimas, kai šių dienų pasaulis yra išdidus savo proto šviesa, mokslo pasiekimais ir technikos stebuklais, Jis siekia užvaldyti kitas planetas, tačiau savo dvasiniame skurde gyvenimo prasmės nepažįsta ir blaškosi tamsybėje. "Buvo tikroji šviesa, kuri apšviečia kiekvieną žmogų... ji atėjo į pasaulį, bet pasaulis jos nepažino..." /Jon. 1, 9/ Pasaulis vengia Šviesos, kuri iš Betliejaus trykšta, o dalis jo net tiesioginiai kovoja prieš tą šviesą, kitus stengiasi suklaidinti ir išplėsti iš jų širdies tikrąjį pažinimą.

Žemėje nėra taikos nei ramybės. Visas pasaulis nuolat braška netikrumu, nuolat išsiveržia siaubingo karo, riaušių ir žiaurių revoliucijų viską naikinančios kruvinos liepsnos. Apie tai mes paskaitome laikraščiuose ir pasiklausome radijo žinių, nei kiek galbūt nesijaudindami, tik žingeidumo vedami. Bet atsiminkime, kad ten kenčia ne skaičiai, o gyvi žmonės, žūsta tūkstančiai mūsų brolių, Bažnyčios narių. Ir mums turi būti skaudu, nes mes esame vienas kūnas. Turi būti skaudu kiekvienam kūno nariui, kaip yra skaudu Bažnyčios kūno galvai - Kristui. Ypač mes, brangūs Broliai ir Sesės, jaučiame didį skausmą, kai mūsų artimieji, mūsų tautiečiai, taipgi ištikimiausieji Bažnyčios nariai kenčia bedievišką priespaudą, kuriems uždrausta laisvai švęsti Kristaus gimimo šventę, kuriems švenčiausias Tikėjimas, vienintėlė paguoda ir viltis, stengiamasi išplėsti šlykščiausia pajuoka, šmeižtais, o ir žiauriausiomis fizinėmis priemonėmis, kalėjimu, ištremimu ir net gyvybės atėmimu. Žemiškos vilties žiburėlio jie nebemato. Nusivylė nesibaigiančiomis konferencijomis ir jų begaliniais tuš-

čiais pažadais. Suprantama, kad konferencijos ir pasaulio galingųjų tušti pažadai nesumažins žmonijos kančių ir vargo, neįgyvendins pasaulyje tikrosios laisvės ir ramybės, kol tie galingieji nesupras ir nepersiims viršgamtinė idėja. O toji idėja, kuri tarp tautų ir valstybių socialinį teisingumą, brolišką sugyvenimą, tikrą taiką ir laisvę garantuoja, yra Betliejaus tvartelyje žmogumi tapęs Dievas ir jo meilės evangelija.

Brangūs Broliai ir Sesės, padėkime meilės darbais savo pavergtai Tautai, kuri šią brangią šventę švenčia širdies slaptumoje. Padėkime jiems išlaikyti tikėjimą, kurį jie tokiu stebėtinu heroizmu gina ir išlaiko iki šiol. Kad jie nepavargtų ir neprarastų vilties būkime arti jų savo malda. Atstumas teneskiria mus. Malda nutiesia tiltus per tolas. Melskimės ir melskim, prisimindami juos netik šiandien ar didžiųjų švenčių metu, bet nuolat. Malda už juos tebūnie mūsų kasdieninė duona. Melskim visai Tautai begalinės ištvermės, kad pagaliau ir ji galėtų laisvėje su visa Bažnyčia džiūgauti švęsti Kristaus gimimo šventę. Tikėjimui ir vilčiai kelią parengia meilė. Meilė ne žodžiais bet darbais ir teisingumu: "Mano vaikeliai, nemylėkite žodžiu, nė liežuviu, bet darbu ir tiesa" /1 Jon. 3, 18/ sako Šv. Jonas apaštalas kreipdamasis į visus, taigi ir į mus. Meilė turi būti praktiška. Tik tokia meilė "darbuose ir tiesoje" yra pasaulio suprantama. Jei žmonės matys tos meilės praktiškus darbus mūsų daromus Kristaus vardu, įtikės mūsų tikėjimui, mūsų Bažnyčiai, supras, kas yra krikščionys, supras, kad mes meilės darbais sickiame Dievo Karalystės įgyvendinimo žemėje. Visi žmonės turi patirti ir įsitikinti, koks geras, gražus ir teisingas būtų pasaulis, jei sektų Kristų. Mes gi savo meilės darbais artimui prie šios šventos misijos galime labai daug prisidėti.

Mielieji Broliai ir Sesės Kristuje, laužydami ir dalindamiesi plotkele, Šventą Kūčių vakarą, pasijauskime visi esą vieno Dangiškojo Tėvo vaikais, Bažnyčios nariais ir sudarą vieną didelę lietuvių šeimą. Pasiryškime mylėti Betliejaus Kūdikio atneštą Šviesą ir gyventi pagal Jo meilės evangeliją.

Dieviškojo Kūdikio malone tepripildo mūsų širdis ir Jo palaima te lydi mūsų visų gyvenimą ir darbus per visus 1965 - šius metus.

Kristaus meilėje Jūsų

Tėv. Alf. Bernatonis OFM Cap.
Lietuvių Kat. Misijos Direktorius

Dieburg, 1964. 12. 15

*****